

Alphen-Gouda

Roodgrijs eilandje in geelblauwe zee

NS gaat de Treindienst Alphen-Gouda vanaf eind 2016 onder de vlag van R-net rijden. Nieuwe stations, verdubbeling van de frequentie en hypermoderne treinen moeten meer reizigers trekken.

AUTEUR PIEN HEUTS FOTO'S CHRIS PENNARTS

Sprinter onderweg van Alphen aan den Rijn naar Gouda.

Spoor 11. Station Gouda. Avondspits. Reizigers staan te wachten op het smalle perron gelegen naast de gloednieuwe Cinema Gouda, een opvallend wit gebouw met ronde ramen. Als de Sprinter uit de richting Alphen stopt, is het perron aardig vol gestroomd. Een man met vouwfiets blokkeert de uitstappers. Gemopper.

Spoor 11 is vanaf eind 2016 het vaste aankomst- en vertrekperron van de Treindienst Alphen aan den Rijn Gouda (TAG). De combinatie van NS-dochters NS Reizigers en Abellio Rail NRW heeft vorig jaar de concessie gewonnen en gaat voor een periode van vijftien jaar deze lijn in opdracht van de provincie Zuid-Holland exploiteren. Op het hoofdkantoor van NS in Utrecht kijkt Erik Jan Kip, implementatiemanager, vanaf de zeventiende etage uit over de bouwwerkzaamheden aan de nieuwe OV-terminal. “Straks is de Treindienst Alphen Gouda een roodgrijs eilandje in het grote gele NS-geheel”, zegt hij doelend op de R-netkleuren. Hij laat foto’s zien van de Flirt 3,

de nieuwste Stadler waarvan er straks zes op het traject Gouda–Alphen gaan rijden. En somt op: “Wifi, usb-oplaadpunten, eerste klas met leer en tapijt, een rolstoeltoegankelijk toilet, een ruimte voor fietsen, loungehoek voor scholieren, een kidscorner en overal schermen met dynamische reisinformatie waarop aansluitingen op R-net en andere treinen zijn te zien. Het mooie materieel en de verhoging van de frequentie van een halfuurdienst naar de kwartierdienst hebben ons extra punten opgeleverd tijdens de gunning. Deze regionale lijn, de eerste treindienst onder de vlag en met de uitstraling van de R-netformule, zal door het comfort, de service en de hoge frequentie vanzelf meer reizigers genereren.”

Sinds 2006 rijdt NS de verbinding Gouda–Alphen via een onderhandse gunning van de provincie Zuid-Holland. Aanvankelijk zou de lijn onderdeel worden van de RijnGouwelijn, het hoogwaardige lightrailproject dat een doorgaande verbinding

zou bieden van Gouda, via Alphen aan den Rijn en Leiden naar Katwijk en Noordwijk. In 2012 koos het provinciebestuur na twintig jaar discussie voor een goedkoper en politiek minder gevoelig plan: HOV-net Zuid-Holland Noord. En dat is nu weer opgegaan in R-net, het hoogwaardig ov-project van de provincie Zuid-Holland met snelle bussen, trams, metro’s en twee treinlijnen: de Treindienst Alphen Gouda en de Merwedelin-gelijijn tussen Geldermalsen en Dordrecht. Deze laatste lijn, waarop Arriva rijdt, wordt bij het begin van de nieuwe concessie eind 2018 ook R-netlijn. De treinlijn Gouda–Alphen is in combinatie met hov-bussen (deels over vrije busbanen) richting Katwijk en Noordwijk het alternatief voor de RijnGouwelijn.

Enkel baanvak

De Sprinter trekt op richting Waddinxveen. In de richting Alphen aan den Rijn zal de trein bij drie stations stoppen. Dat zullen er eind 2017 vijf zijn.

De middagspits begint vroeg op station Gouda.

De reizigers zijn voor het merendeel scholieren en studenten.

Het spoor loopt deels parallel aan het hoofdspoor richting Den Haag en buigt dan af naar het noorden. Een man leest zijn krant. Hij werkt in Gouda en woont in Leiden. Afhankelijk van het tijdstip reist hij over Woerden of Alphen. Niet alle treinen rijden door naar Leiden. “Ik hoop dat die rechtstreekse verbinding in de toekomst blijft. Dat scheelt tijd”, zegt hij. “Het is een druk traject met studenten, scholieren en forenzen. Veel mensen uit de omliggende dorpen maken gebruik van deze lijn.”

De spoorlijn Gouda–Alphen krijgt een nieuwe impuls, zegt Joost Weekers, hoofd Bureau openbaar vervoer provincie Zuid-Holland. Op het 17 kilometer lange traject stappen nu dagelijks zo’n 5000 reizigers in en uit. “In het aanbestedingsresultaat wilden we de R-net-kwaliteit terugzien: kwaliteit, betrouwbaarheid, hoogfrequente snelle verbindingen en goede overstapmogelijkheden. Het gaat ons echt om de kwaliteit. Welke vervoerder die levert, maakt ons niet uit. Er wordt straks 50 procent meer

gereden doordat NS doordeweeks tot zeven uur 's avonds elk kwartier gaat rijden. In het bestek was alleen om een kwartierdienst in de spits gevraagd. NS biedt dus meer. We krijgen meer product voor de 3,13 miljoen die we aan exploitatiebijdrage beschikbaar hebben.” Volgens zijn collega Gohdar Massom, projectdirecteur programma HOV-net/R-net Zuid-Holland, is de spoorlijn Gouda–Alphen een aanwinst voor R-net. “De lijn is de eerste spoorlijn die onder R-net valt en heel belangrijk in de corridor Alphen–Gouda, met vertakkingen naar Utrecht, Rotterdam en Leiden. We zijn heel trots.”

Groene Hart

De Sprinter zoekt door het Groene Hart. Einde-loze weiden, tuinderijen en kassen, onderbroken door talrijke slootjes. Richting bebouwde kom veel bedrijventerreinen, hoge flats en nieuwbouwwijken. Na station Waddinxveen met een groot winkelcentrum aan het spoor, stopt de trein 2 minuten later alweer op Waddinxveen Noord. De man met vouwfiets stapt uit.

Het traject tussen Gouda en Alphen is grotendeels enkelspoor. Enkele stations op de route fungeren als passeerplaatsen. Nu is er een halfuurdienst die doorrijdt naar Leiden met in de spits een extra trein. Een kwartierdienst vraagt aanpassingen aan de infrastructuur. De provincie, het Rijk, de regio Holland-Rijnland en verschillende gemeenten investeren zo'n 110 miljoen euro in aanpassingen aan het spoor. Op het traject Gouda–Alphen komen twee nieuwe stations: Waddinxveen Zuid (december 2017) en Boskoop Snijdelwijk (december 2016). Ook worden snelheidsverhogende maatregelen gerealiseerd. Tussen Waddinxveen en Gouda komt een extra passeerstrook die eind 2019 klaar moet zijn.

“Toch kunnen we eind 2016 al elk kwartier gaan rijden”, zegt projectdirecteur Gohdar Massom. “Door in de periode 2016-2019 gebruik te maken van het hoofdspoor tussen Gouda en Den Haag hebben we tijdelijk voldoende passeermogelijkheden, en kunnen we dus aan de R-neteisen voldoen.” Massom is blij met de kwaliteitsverbetering. Niet alleen op het traject Gouda–Alphen, maar ook op de lijn Utrecht–Leiden. “Daar komen nieuwe stations en gaat na infrastructurele en snelheidsverhogende maatregelen eind 2020 ook

Op het enkelspoor is toch een kwartierdienst mogelijk.

de frequentie omhoog. Hoewel dat het hoofd-railnet betreft, is de provincie mede-opdrachtgever en samen met de regio medefinancier.” Of de treindienst Gouda–Alphen met ingang van de concessie ook zal doorrijden naar Leiden, zoals nu het geval is, of een pendeldienst wordt tussen Gouda en Alphen is nog onduidelijk. Joost Weekers: “Dat bespreken we nog. De aanbesteding betreft het traject Gouda–Alphen. Maar we bekijken met NS en ProRail natuurlijk wel de mogelijkheden van een goede

verbinding met Leiden.”

Erik Jan Kip van NS Reizigers: “Ik richt me op de pendeldienst Gouda–Alphen. Eventueel doorrijden kan maar een paar jaar, tot de frequentie Utrecht–Leiden wordt verhoogd. En voor zo'n korte tijd een goede materieel- en personeelsoplossing vinden, blijkt lastig.”

Los liggen

Op station Gouda zal spoor 11 het vaste perron worden. In Alphen wordt dat nog bekeken.

R-net

R-net is een samenwerkingsverband van zes ov-autoriteiten en verschillende vervoerders. De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Flevoland, Metropoolregio Rotterdam Den Haag en Metropoolregio Amsterdam werken aan het ov-netwerk dat R-net heet. Ook NS en ProRail zijn betrokken. Kwaliteit, betrouwbaarheid, snelle verbindingen en overstapmogelijkheden zijn de kenmerken van R-net. Geleidelijk breidt R-net zich sinds de start in 2011 uit. Randstad Noord telt nu zo'n veertig R-netlijnen. In Zuid-Holland gingen eind 2014 de eerste R-netbussen op de verbinding Leiden–Zoetermeer rijden. Gefaseerd haken behalve busverbindingen in de Randstad naar verwachting in 2019 ook de metronetten van Amsterdam en Rotterdam aan, evenals RandstadRail tussen Den Haag en Rotterdam, een aantal (snel)tramlijnen in en rond Amsterdam, Den Haag en Utrecht, de Zuid-Hollandse treinen Dordrecht–Geldermalsen, vanaf eind 2016 de spoorlijn Gouda–Alphen aan den Rijn en later ook de omgebouwde Hoekse Lijn die in 2017 wordt aangesloten op het metronet van de RET. Het gaat om drukke trajecten en belangrijke verbindingen. R-neteis is behalve de uniforme uitstraling dat bussen in de spits elke tien minuten rijden en treinen elk kwartier. Metro en tram hebben meestal al een hoge frequentie.

Het novembernummer 2014 van OV-Magazine heeft uitgebreid aandacht besteed aan R-net (www.ovmagazine.nl).

De nieuwe Flirt 3 van Stadler in R-netkleuren.

Dat geldt ook voor de locatie van een servicestation annex opstelplek voor de zes Flirts. Het is belangrijk dit op de lijn zelf te organiseren en dus zo min mogelijk last te hebben van de rest van de treinenloop, weet Kip. “Op enkelspoor, waar je elkaar alleen op stations kunt passeren, kun je verstoringen nauwelijks opvangen. Het liefst komen we op beide stations onafhankelijk en ‘los’ te liggen. In Gouda moeten we ons nu nog door het IC-net heen vlechten. Op termijn gaat dit gelukkig veranderen.”

Op weg naar Alphen/Leiden stappen weinig reizigers in of uit. De meeste passagiers reizen door tot de eindbestemming. Overdag is dat wel anders, weet een oudere vrouw. “Dan maken veel scholieren uit omliggende dorpen gebruik van de lijn. Boskoop heeft een grote christelijke vmbo aan het station. Het Coenecoop College

heeft zowel vestigingen in Boskoop als Waddinxveen.” Zelf is ze op weg naar huis in Aarlanderveen. Dat de trein vanaf eind 2016 overdag elk kwartier gaat rijden, vindt ze fijn. “Ik ga regelmatig bij mijn dochter op bezoek in Gouda. Hoe beter de verbinding tussen Alphen en Gouda, hoe sneller de reis.”

Flexibel team

In mei 2014 won de combinatie NSR-Abellio Rail de gunning van Arriva. Het was lang geleden dat NS de strijd aanging voor een concessie. Erik Jan Kip: “We willen dieper de keten in, ons meer richten op deur-tot-deurvervoer. De treinreis is immers onderdeel van de totale reis. Vandaar deelname aan deze aanbesteding, maar ook onze forse deelname aan bijvoorbeeld HTM of het uitbouwen van ov-bedrijf Qbuzz.” Kip benadrukt dat NSR straks verantwoordelijk

Station Boskoop.

is voor de exploitatie van de lijn Gouda–Alphen, die onderdeel is van het Sprinternetwerk. “We hebben gebruik gemaakt van de kennis van Abellio Rail bij deze aanbesteding en hadden de mogelijkheid via het contract van onze dochter de Flirt 3 te bestellen, zonder eerst een langdurige aanbestedingsprocedure te moeten doorlopen. We hebben haast. Het is kort dag.”

Begin 2016 moet de eerste Flirt proefrijden voor certificering. Dat gaat lukken, voorspelt implementatiemanager Erik Jan Kip. “Op het traject Gouda–Alphen gaan we met een speciaal team werken dat zich alleen met deze lijn bezighoudt. Een flexibel team dat multi-inzetbaar is.” Dicht op de bal spelen, noemt Kip dat. “Als je verbonden bent aan één traject leer je reizigers kennen, kun je beter op de sociale veiligheid inspelen en kun je de marketing goed afstemmen op de behoefte van de klant. We zetten fors in op klantenbinding. Door bijvoorbeeld lokale gouden kaartjes aan te bieden voor een bioscoopbezoek of een dagje winkelen in Gouda.” Met roc's in Amsterdam en Rotterdam overlegt Kip om jongeren te werven die zijn opgeleid tot machinist railvervoer. “Deze lijn biedt een prachtige mogelijkheid om alle facetten van het vak in de praktijk te leren en ervaring op te doen als machinist, met serviceverlening en met technische controles. Het personeel dat op het traject Gouda–Alphen aan de slag gaat, krijgt een speciale aanvullende opleiding om alle taken te kunnen vervullen. De sociale veiligheid borgen we onder andere met cameratoezicht en vliegende controleteams. We hebben een trefkans van minimaal 66 procent afgesproken. Dat wil zeggen dat twee op de drie reizigers een medewerker zien. We gaan heel nauwkeurig bewaken of dit, samen met andere maatregelen, voldoende is om de sociale veiligheid op peil te houden. Dit project is een uitdaging voor NS door alle nieuwe elementen”, zegt Kip, die na

Station Boskoop.

de implementatie weer een andere klus binnen NS gaat doen.

R-netzuil

Op station Boskoop stappen enkele reizigers in. Aan de andere kant van het perron staat de Sprinter richting Gouda te wachten. Het gebouw van Flora party & event en het aanpalende casino grenzen pal aan het spoor. De toren van het uit 1930 daterende bakstenen gebouw springt in het oog. Na twintig minuten nadert de trein station Alphen. Mensen stappen uit, een groot deel reist door richting Leiden. Aan beide zijden van station Alphen staan bouwwerkzaamheden op stapel: twee woontorens met appartementen, woningen en een hotel zijn gepland. Langs spoor 3 ligt een groot terrein inmiddels braak. In 2010 werd het station vernieuwd.

Spoorwegovergang Boskoop.

De stations langs het traject Gouda–Alphen krijgen alle een R-netuitstraling. “De basis is de stationsformule van ProRail, zegt Gohdar Massom. “Maar via een zuil en het R-netlogo zullen ze als R-netstations herkenbaar zijn. Omdat we het de reiziger makkelijk willen maken, kunnen ze gewoon de in- en uitcheckpaaltjes van NS gebruiken. Verder zullen we naar behoefte samen met gemeenten fietsenstallingen uitbreiden of bouwen. R-net staat symbool voor het snel overstappen op verschillende vervoerwijzen. Daarin speelt de fiets als voor- en natransport ook een belangrijke rol. Goede fietsvoorzieningen, snelle fietspaden, oplaadpunten voor de elektrische fiets horen ook bij de service van R-net.”

Een gure wind blaast door de onderdoorgang bij station Alphen. De Sprinter is goed gevuld doorgereden naar Leiden. Bij de uitgang van de tunnel aan de centrumzijde valt de appelvormige onbewaakte fietsenstalling op. Reizigers lopen naar het in 2012 vernieuwde busstation, waar bussen van Arriva staan te wachten. R-netkleuren zijn hier nog niet te zien.

